

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на околната среда и водите
Басейнова дирекция
Дунавски район с център Плевен

ПРОЕКТ НА
ПЛАН ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РЕЧНИТЕ БАСЕЙНИ
в Дунавски район за басейново управление
2016-2021г

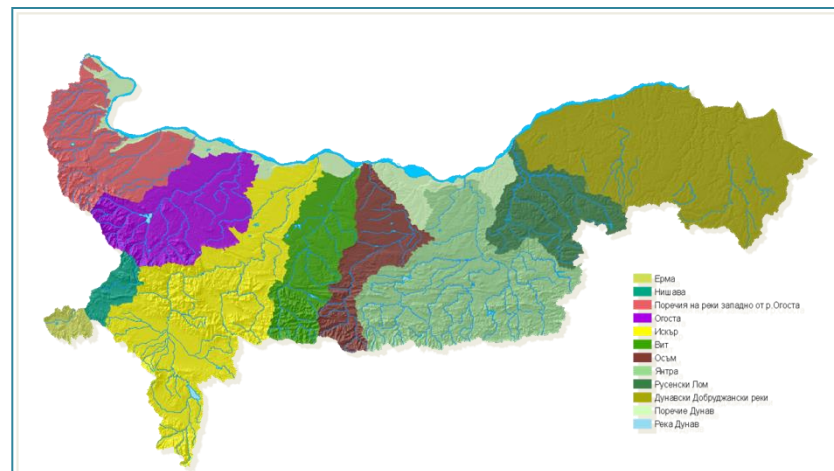
инж.Румелия Петрова
Началник отдел “Планове за управление”
21.03.2016г., гр.София

- 1. Обхват на ПУРБ**
- 2. Основни водоползватели**
- 3. Източници на водоснабдяване**
- 4. Проблеми, свързани с качество и количество на водите в Дунавски РБУ**
- 5. Проблеми при изготвяне на ПУРБ**
- 6. Програма от мерки**
 - **Основни видове мерки**
 - **Съгласуване на целите и мерките в ПУРБ с бизнес плановете на ВиК операторите**

Териториален обхват

Дунавски район за басейново управление обхваща:

- Българската територия от международния басейн на р.Дунав, което включва водосборните басейни на реките: **Ерма; Нишава, реките на запад от р.Огоста, Огоста, Искър, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом, Дунавски Добруджански реки**
- Територия от **47 235 км² = 42,5%** от територията на страната
- **126 общини** (*някои от тях – частично*) в **18 области**
- **44% от населението** на България

Тематичен обхват

➤ ПУРБ е структуриран в **12 раздела** (с приложения и карти) , като

- Съдържанието на плана е регламентирано в Закона за водите
- Структурата е съгласувана на национално ниво (между всички Басейнови дирекции)

Определяне на значимите водоползватели в Дунавски РБУ

- Анализът на водоползването и на значимостта на водоползвателите е част **икономическия анализ на водоползването** (раздел 6 на ПУРБ)
- Анализът е извършен **по икономически сектори**, като са анализирани:
 - Селско, горско, рибно стопанство, вкл.напояване
 - Индустрия , в т.ч. добивна, преработваща, производство на ел.енергия, топлоенергия, строителство
 - Услуги
 - Домакинства
 - Корабоплаване („неконсумативно“ водоползване)
- Анализът е извършен на база официална статистическа информация от НСИ за използвана вода по категории водоснабдяване и основни икономически дейности за периода 2008-2012г
- Водоползването е разгледано в два аспекта – с отчитане на количествата за охлаждане и без тях (тези количества са много големи и отчитането им деформира структурата на водоползването)

- Приложени са **два критерия** за определяне на **значимост на водоползвателите**
 - Използване на **>10%** от осредненото количество използвана вода за РБУ
 - Използване от даден водоползвател в РБУ на поне **1 %** повече вода спрямо процента използвана вода от същия водоползвател на национално ниво
- Покриването поне на **1 критерий** определя водоползвателя като **значим**, а покриването и на двата критерия го определя като **„особено значим“**:

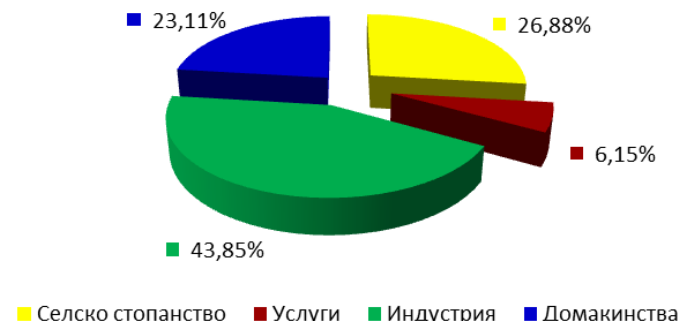
Водоползватели	Значимост
Селско стопанство	Не е значим
Индустрия, в т.ч.	Значим
преработваща промишленост	Особено значим
производство. и разпределение на ел.енергия	Не е значим
Услуги	Не е значим
Домакинства	Особено значим

Няма промяна в статута и подреждането на водоползвателите спрямо периода 2003-2007г (първи ПУРБ)

Резултати от анализа на водоползването в Дунавски РБУ

- Делът на използваните водни количества в ДРБУ в общото водопотребление за страната в периода 2008-2013 г. **намалява** спрямо периода 2003-2007 г
- През 2008-2013 г. се увеличава делът на секторите *домакинства, услуги и индустрия* в общото водовземане, за сметка на дела на селското стопанство
- Към 2013 г. изнетото количество в ДРБУ е **над 50%** от общото за страната-челно място сред РБУ. Без водите за охлаждане, изнетите количества са около **24%** от общите за страната (второ място сред РБУ)
- Увеличение на количествата използвана вода се отчита единствено в селското стопанство
- Водещ доставчик при отчитане на количествата за охлаждане е собственото водоснабдяване (*големи количества за АЕЦ Козлодуй*). Без отчитане на количествата за охлаждане, водещ доставчик в ДРБУ е **общественото водоснабдяване**

Количества използвана вода в Дунавски РБУ
без отчитане на водите за охлаждане
средно за 2008-2013 г. (общо 1 155 849 хил.м3)

Икономически сектор	Относителен дял за ДРБУ спрямо средния за страната
селско стопанство	близък до средния за страната
индустрия	значително по-нисък
услуги	близък до средния за страната
ВиК	двойно по-голям
напоиване	значително по-нисък

Основни източници на водоснабдяване в Дунавски РБУ

➤ Повърхностни води

- Източници - реки и язовири, вкл. Дунав
- Основен дял – води за производство на ел. енергия, вкл. охлаждане (големи количества за охлаждане за АЕЦ Козлодуй)

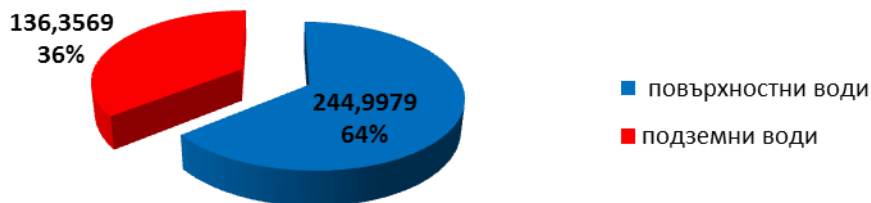
➤ Подземни води

- Основен дял – водовземане за доставка на вода (ВиК) и индустрия (вкл. охлаждане)

Водовземане от повърхностни води за 2014 по източници
(общо 15888,35 млн. м3)

Водовземане за ПБВ чрез ВиК оператори за 2014г
(млн.м3)

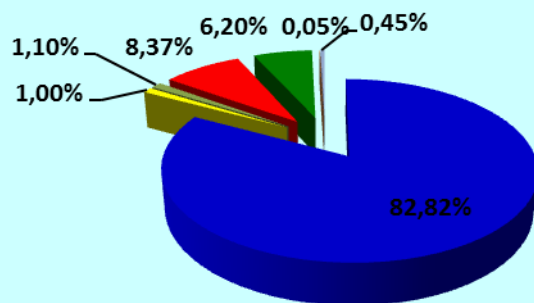
Водовземане 2014 г.
(общо 16073,52 млн. м3)

Разпределение на водовземането по източници и цели

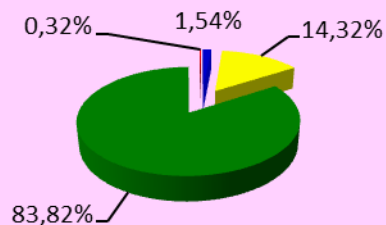
Повърхностни води

Водовземане от повърхностни води за 2014г (без производство на ел.енергия)

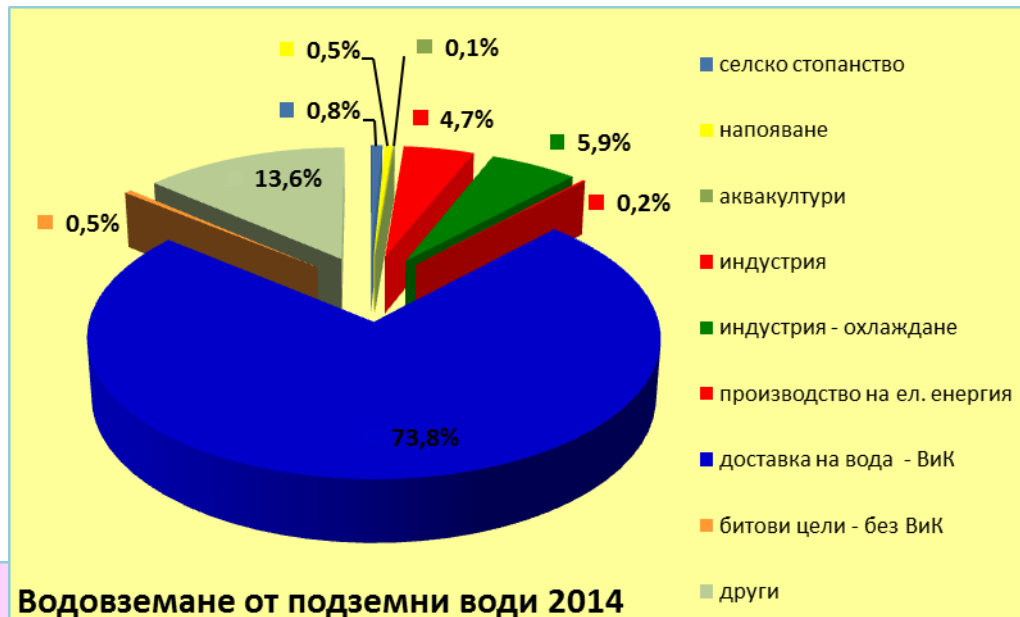
- ПБВ- ВиК оператори
- напояване
- аквакултури
- промишленост (охлаждане)
- ПБВ - самостоятелно

Водовземане от повърхностни води за 2014г

- ПБВ- ВиК оператори
- ел.енергия (охлаждане)
- производство ел.енергия (ВЕЦ)
- Други

Подземни води

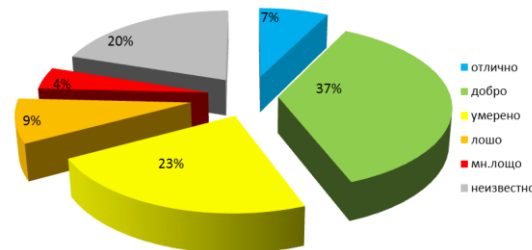

Водовземане от подземни води 2014

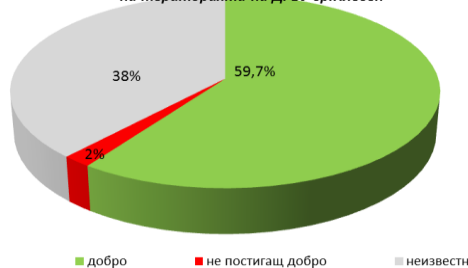
Качество на **повърхностни води**

- Не е възможно пряко и пълно сравнение по ВТ – различни граници и класификационна система
- Високи концентрации на нитратни съединения във водните тела в близост до устията при вливане в река Дунав (земеделие) – оценка аналогична на 2009г
- Подобрение на показателите за р Дунав (нитратни съединения, кислороден режим, метали)
- Влошаване на екологичното състояние р. Малък Искър в участъка след „Елаците мед АД“. - високо съдържание на метали - мед, манган; алуминий, никел и кадмий (нова класификационна с-ма)
- Превишения над СКОС за приоритетни вещества – в 4 ВТ (р.Тимок;р.Искър; р.Владайска; Малък Искър)
- Запазва се добро и много добро състояние в зони за защита на води за ПБВ (речни водохващания и язовири за ПБВ); (с изкл. на РВ "Каменно здание" на р. Перловска – кат.А3)

Екологично състояние на повърхностните водни тела на територията на Дунавския район за басейново управление Плевен

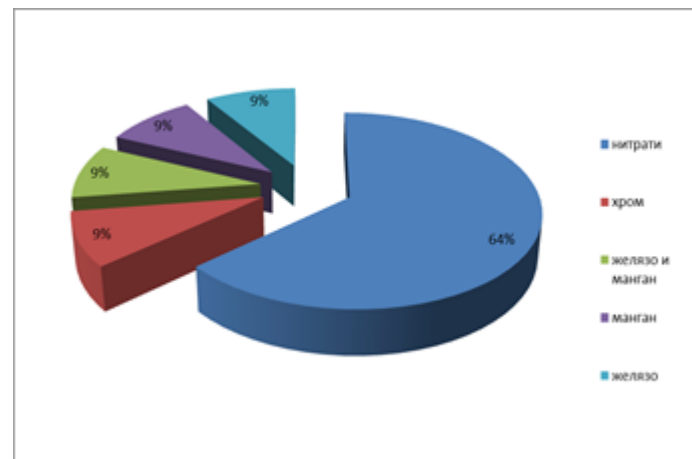
Оценка на химичното състояние на повърхностните водни тела на територията на ДРБУ гр.Плевен

Големият дял на ВТ в неизвестно екологично и химично състояние се дължи основно на променените системи за оценка на състоянието и методика за определяне на достоверност на оценката

Качество на **подземни води**

- От общо 50 ПВТ,
 - 22 тела / 44% са оценени в „лошо“ химично състояние (36% в ПУРБ 2010) ;
 - 28 тела / 56% са в „добро“ химично състояние (64% в ПУРБ 2010)
- Установени са концентрации над стандартите за качество и праговите стойности за: нитрати, фосфати, амоний, хром, желязо и манган
- За някои ПВТ има основание да се счита, че повишените нива на хром и манган не са от антропогенен произход
- За някои от ПВТ причината за лошо състояние са стари / „исторически“ замърсявания – нитрати (обл.Видин; Монтана); арсен (при Кобиляк)
- Налице е обръщане на възходяща негативна тенденция за 6 ПВТ; Възходяща тенденция на замърсите ли се констатира в 4 ПВТ

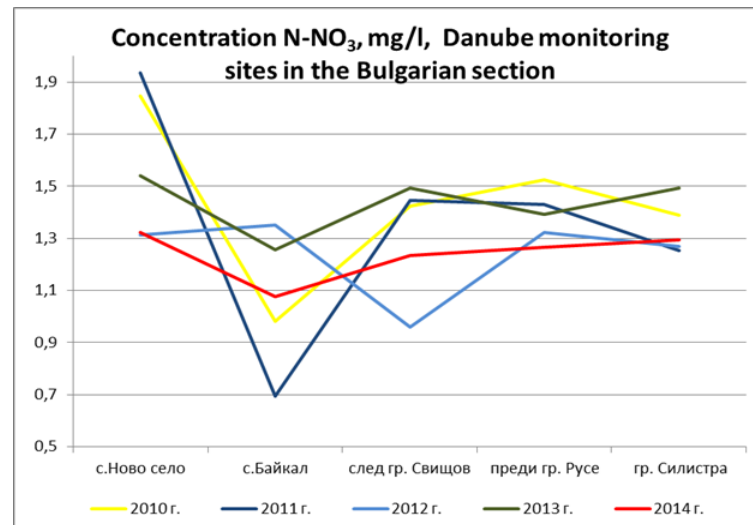

Основните причини за увеличени брой ПВТ оценени в лошо химично състояние към 2015г. са:

- *по-задълбочената оценка на състоянието*
- *повишената достоверност на оценката*

Качество на водите – общи констатации и изводи

- За периода 2010-2012 емисиите на общ азот и общ фосфор като цяло за басейна на река Дунав са намалели (В голяма степен отражение има намаляването на интензивността на земеделието и на населението в малките населени места без канализация и ПСОВ)
- Не се наблюдава съществено намаляване на емисии общ азот от точкови източници - В голяма степен поради закъснението в изграждане на канализационни системи (вкл. ГПСОВ) на агломерации над 2000 е.ж. Не е приключило изграждането за всички агломерации > 10000е.ж
- Въпреки по-строгите критерии за оценката на химичното състояние на ПВТ, като цяло се констатира подобрене спрямо ПУРБ 2010 - Налице е положителен ефект по отношение на замърсяване с нитрати; хром, желязо, манган

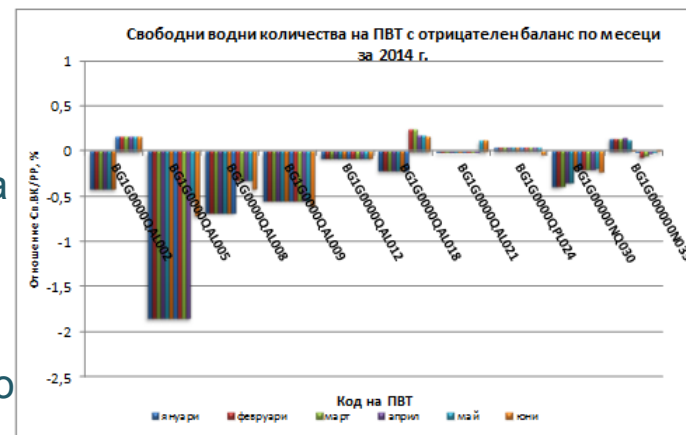
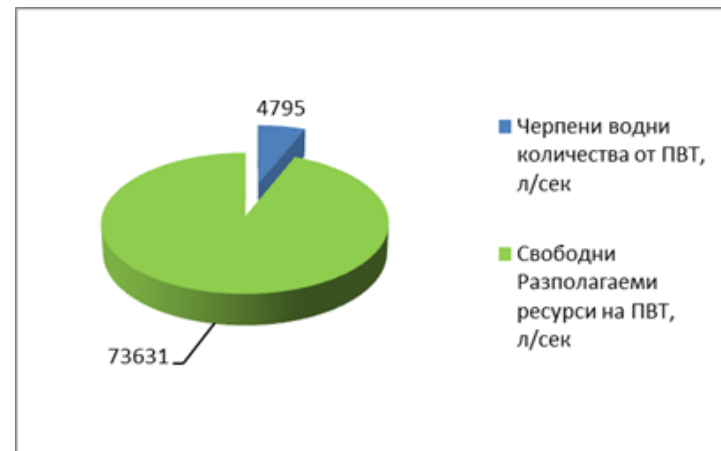

Количество на водите и недостиг на вода

- В ПУРБ на Дунавски РБУ не се констатира недостиг на вода – наличен достатъчен воден ресурс (вкл. и предвид количествата от р.Дунав)
- Стойностите на експлоатационния воден индекс WEI+, определящ натиска от водовземане върху наличните пресни ресурси са под 10% за целия период 2003-2013 г.,
- Индикаторът „воден стрес“ за Дунавски РБУ, оценен съгласно класификацията, приета в НСУРВС е:
 - при използване на ресурса от р. Дунав вкл. и охлаждане на АЕЦ – 3,9% , т.е. няма данни за воден стрес
 - при използването само на вътрешния ресурс, вкл. охлаждане – нисък воден стрес (11,7%).
- Сезонният режим на вода в някои райони на Дунавски РБУ се дължи на липсата на изградени обеми за съхранение на повърхностни.
- Целогодишен воден режим е само в отделни малки населени места и преодоляването му е въпрос на подобряване на водоснабдителната инфраструктура

Количествено състояние на водните тела

- Не е извършвана оценка на количественото състояние на водните тела.
- Натискът от водовземане от повърхностни води не е значим на ниво РБУ, но на ниво водно тяло се констатира значимо нарушение на оттока в отделни участъци (след водовземане за деривационни ВЕЦ)
- Количествено състояние се определя за подземни водни тела; основен тест – воден баланс
- За недопускане влошаването на количественото състояние на ПВТ, ежемесечно се определят свободни водни количества, базирани на естествените ресурси на ПВТ и разрешителни се издават съобразно тези количества
- В ПУРБ всички подземни водни тела са оценени в добро състояние – налице е подобрение спрямо 2010 (14% от ПВТ в ПУРБ 2010 в лошо количествено състояние)

➤ Недостатъчна научно- методологична основа

- Липса на научно-обосновани национални методики за голяма част от дейностите;
- Налага се БД да извършават несвойствени дейности по разработване на методологии
- възлагането чрез обществени поръчки не е най-удачният начин ; необходимо е постоянно и планово ангажиране на научните институти

➤ Затруднения в информационното осигуряване на дейностите

- Голям обем разнородна информация ; в различна структура и формат, в голямата част – не е пространствено представена
- Информацията от външни източници е организирана на административно териториален, а не на басейнов принцип;

➤ Експертно осигуряване

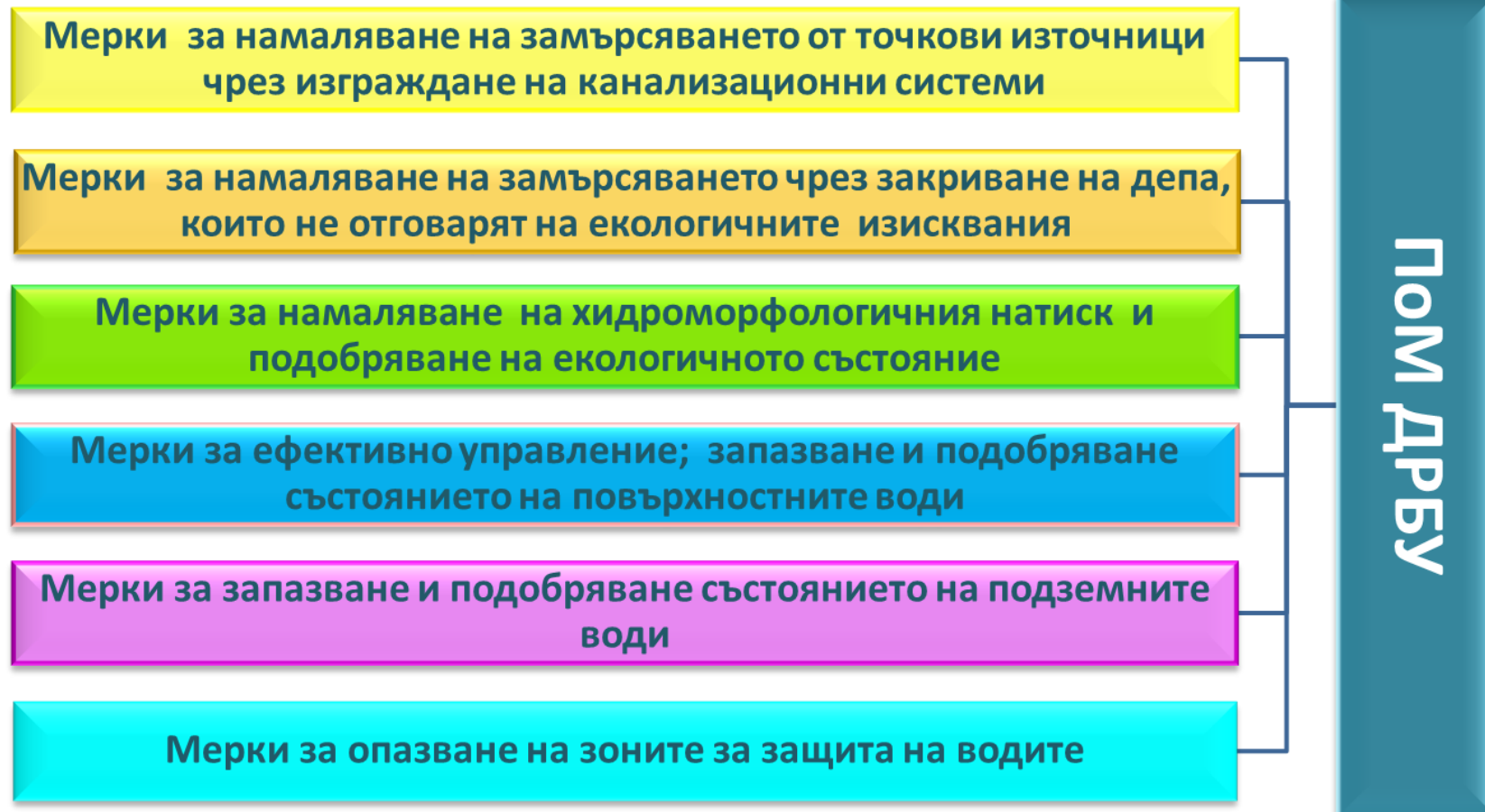
- Диспропорция между експертния капацитет (численост и квалификация на експертите) и характера и обема на работа
- Недостиг на експерти с подходяща специфична квалификация - ХТС/ХМС; хидрогеолози, хидробиолози; химици; ГИС и бази данни

Основни видове мерки в ПУРН на Дунавски РБУ (1)

- Планираните мерки са насочени към значимите източници на натиск, респ. констатираните значими проблеми при управление на водите в ДРБУ
- Мерките са избрани **от единен каталог от мерки, разработен на национално ниво** (вкл. индикативните цени, прилагащ орган, потенциални източници на финансиране)
- Актуализираният списък с мерки за ДРБУ съдържа **180 мерки**, включващи:
 - **регулаторни режими**, свързани с водовземане и ползване на водите
 - **превантивни дейности** за запазване и подобряване на доброто състояниена повърхностните и подземните води, и зоните за тяхната защита;
 - дейности, свързани с **подобряване на мониторинга** на водните тела и зоните за тяхната защита;
 - дейности, свързани с **подобряване на методологичната осигуреност**
- Мерките са конкретизирани по водни тела, при което общият брой уникални мерки (за всички ВТ и ЗЗ) е **2 896 бр.**

Основни видове мерки в ПУРН на Дунавски РБУ (2)

- Мерките в ПУРБ на Дунавски РБУ са организирани в 6 програми:

Съгласуване на целите и мерките в ПУРБ с бизнес-плановете на водните оператори (1)

➤ Съгласуване на целите в ПУРБ и бизнес-плановете

Цели на ПУРБ , към които са насочени мерките	Елементи от бизнес-плановете на ВиК оператори (съгл. Указанията на ДКЕВР)
Подобряване на състоянието на води те чрез намаляване на замърсяването от точкови източници	Анализ на количеството и качеството на заустваните отпадъчни води (т.17.4)
Подобряване състоянието на ЗЗ , вкл. води за ПБВ	Анализ на качеството на водата за питейно-битови нужди (т.17.3)
Опазване и подобряване на количественото състояние (намаляване водовземането); ефективно водоползване	Намаляване загубите на вода – прогнозни целеви нива (т.26.1) и Програма (т.38) Ценообразуване – стимулиране на ефективно водоползване ???
По-пълно възстановяване на разходите за водни услуги ; прилагане на принципа „Замърсителят плаща“	Ценообразуване (т.55); отчитане на социална поносимост (т.57)

Съгласуване на целите и мерките в ПУРБ с бизнес-плановете на водните оператори (2)

❖ Мерки в ПУРБ, касаещи инвестиционната програма в бизнес-плановете:

- Изграждане, реконструкция или модернизация на ГПСОВ
- Изграждане, реконструкция или модернизация на канализационна мрежа
- Осигуряване на подходящо пречистване на отпадъчни води от населени места с под 2000 е.ж.
- Намаляване на водовземането, чрез мерки по водопроводната мрежа с цел намаляване физическите загуби на вода

❖ Мерки в ПУРБ, които трябва да се съобразят в бизнес-плановете

- Забрана за включване на нови потребители, заустващи отпадъчни води, към канализационните системи на населените места в случаите, когато не може да се осигури отвеждането и/или пречистването им
- Забрана за изхвърляне на утайки от селищни пречиствателни станции в повърхностни води
- Спазване на изискванията за оползотворяване на утайките от пречиствателни станции и пречиствателни съоръжения за отпадъчни води
- Повишаване на степента на възстановяване на разходите за водни услуги

Съгласуване на целите и мерките в ПУРБ с бизнес-плановете на водните оператори (3)

- **За осигуряване на съгласуваност с ПУРБ**, в бизнес-плановете на водните оператори следва да се отчитат:
 - Съдържанието на мерките, планирани в ПУРБ , вкл. прилагащи органи; място на прилагане; източници на финансиране
 - Прогнозите за развитие, съгласно икономическия анализ на водоползването
 - Изискванията на Закона за водите и наредбите към него, осигуряващи постигане на целите на ПУРБ (когато не са изрично формулирани като мерки в ПУРБ. ,
- Проектът на ПУРБ, вкл. програмата от мерки в него, е на разположение за **консултации с обществеността**, вкл. становища, бележки предложения за допълнения **до 01.06.216г**
- **В процеса на консултации** се предвиждат срещи :
 - на национално ниво - с министерствата, имащи отношение към прилагането
 - на ниво район за басейново управление – с институции в Дунавски РБУ

БЛАГОДАРЯ ВИ ЗА ВНИМАНИЕТО !

за допълнителна информация : www.bd-dunav.org

Раздел „Управление наводите“/“План за управление на речния басейн“